

2023 – DOSARELE PATRIMONIULUI (CXXV):

cine vrea să stăpânească Transilvania? - măcar să fiți statornici!

- e destul ca o nație să-și aibă un loc pe harta lumii? - un itinerar istoric!

Campania de cucerire a Ardealului Agnita se încadra în cruciada creștină?

Șelimbăr

Oastea Olteniei (8000) condusă de Banu Udrea și Radu Buzescu

Oastea Munteniei (12000) condusă de Mihai Viteazul

MIHAI VITEAZUL 1593-1601

CARE A TRECIUT PE AICI ÎN 21 FEBRU 1600 STĂRĂMIND VREMELNIC ACESTE PLĂDURI AJUNG ÎN STĂRĂMÎNȘTELE LOR ÎNTELEGEA MEACILUI CÂND SA ÎNĂPTIUA ÎNTREROGAREA MEACILUI ÎN DINTEA LICTELII PRINCEPELA NICOLAE

Placa memorială din partea Liceului "Principele Nicolae"?

după tabloul lui Mihail Lopaty

Cine vrea să stăpânească Transilvania să-și pună cheile orașului Sibiu în buzunar! Georg Krauss

Mihai Viteazul a cucerit Ardealul dintr-un motiv politic!

Dosarele patrimoniului (CXXV)

2023

Romanian Villages

Anul comemorativ al inmografilor și cântăreților bisericești (psalți)

Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice

A descoperi traseul domnitorului Mihai Viteazul - în Transilvania - oferă posibilitatea cercetătorului de a analiza multe studii în domeniu. În lucrarea „Istoria românilor sub Mihai Vodă Viteazul”, Nicolae Bălcescu scria (în „Introducere”): «**II. Dacă fiecare nație are o misiune evanghelică de îndeplinit pe pământ, să cercetăm și să întrebăm și pe această nație română atât doritoare astăzi de viață, ce a făcut? Ce lupte a purtat pentru realizarea legii lui Dumnezeu, atât în sânul său cât și pentru omenire? Istoria, lumea are drept a-i cere astă seamă, căci nu trebuie a uita că cu toată sfințenia dreptului său, astăzi nu e destul ca o nație să-și aibă un loc pe harta lumii, sau să-și reclame acest loc și libertatea sa în numele suvenirilor istorice, pentru ca dreptul său să ajungă a fi respectat și recunoscut de celelalte nații; trebuie totdeodată ca ea să poată dovedi folosul ce a adus și poate aduce lumii? Trebuie să arate formula înțelegătoare ce ea reprezintă în marea carte a înțelegerii și a istoriei omenești. (...)**». Istoria Transilvaniei - parte a istoriei României - trebuie cunoscută, existând multe evenimente în evul mediu care au lăsat urme adânci în istoria comunităților locale.

Evocarea scurtei domnii a lui Mihai Viteazul ne oferă posibilitatea să amintim cugetarea cronicarului sas Georg Krauss (n.1607, Sibiu- d.1679, Sighișoara), inclusă în lucrarea sa „**Siebenbürgische Chronik**” (Cronica Ardelenească, o istorie a Ardealului între 1608-1655): „**Cine vrea să stăpânească Transilvania să-și pună cheile orașului Sibiu în buzunar!**”

Istoricul și acad. Petre P. Panaitescu a analizat motivele cuceririi Transilvaniei, într-una din operele acestuia: „**Mihai Viteazul**” (1936): «**Trecerea munților. Șelimbăr. Mihai Viteazul a cucerit Ardealul dintr-un motiv politic, înțelegerea principelui ardelean cu moldovenii și cu polonii de a-l înlocui în scaun, plan care-i fusese arătat pe față.** Dar alături de acest fapt care l-a hotărât definitiv, **ideea cuceririi Ardealului își făcuse de mult drum în mintea lui.** Încă din 1597 cancelarul ardelean Iojica tratase cu Mihai un plan îndrăzneț, Sigismund Bathory să abdice în favoarea domnului român și acesta să **unească sub sceptrul său Ardealul, Țara Românească și chiar Bulgaria, ce urma să se răscoale sub conducerea lui.** Ca să pornească această luptă singur, când domnii munteni nu fuseseră până atunci niște cuceritori, era desigur o mare îndrăzneală, dar nu trebuie să uităm că unii domni munteni și moldoveni trecuseră munții cu oștile lor, Petre Rareș, Alexandru Lăpușneanu, Mircea Ciobanul și chiar Pătrașcu cel Bun, care trecea drept părinte al lui Mihai. Am văzut că prădăciunile îndurate de Țara Românească, așezarea ei fără apărare față de turci, în contrast cu Ardealul, care era ca o cetate înconjurată de munți, au făcut pe boieri să puie gând îndrăzneț asupra acelei țări și odată cucerită să nu vrea să-o mai dea înapoi. **Și apoi iarăși trebuie să ținem seama de spiritul religios al domnului ca să-i putem înțelege faptele;** pentru el, în lupta lui cu Andrei Bathory avea să hotărască judecata lui Dumnezeu, călcătorul de jurământ va fi pedepsit. **Cucerirea Ardealului se încadra astfel în cruciada creștină. Această credință îi dădea îndrăzneala pe care alții n-ar fi avut-o. (...)**».

Istoricii Aurel Dumitrescu-Jippa și Nicolae Nistor au surprins - în lucrarea „**Sibiul și ținutul în lumina istoriei**” I, Editura Dacia Cluj-Napoca, 1976 - o serie de evenimente marcând locuri memoriale, legate de cucerirea Transilvaniei; reproducem selectiv: «Luîndu-și măsuri de siguranță spre Dunăre și Moldova Mihai Viteazul începe înaintarea spre Transilvania, ajungînd cu gruparea principală în 20 octombrie, la Prejmer, în Țara Bîrsei, (...) În următoarele două zile, Mihai obține sprijinul sașilor din Brașov. Apoi își continuă marșul impetuos din Prejmer prin Codlea, Făgăraș și ajunge în 25 octombrie la Tălmaci, unde se oprește și așteaptă gruparea secundară, comandată de Radu Buzescu și banul Udrea, care pătrunzînd prin defileul de la Turnu Roșu, sosește a doua zi. Cu grupările întrunite domnitorul înaintează spre Sibiu, așezîndu-și în 26 octombrie tabăra la Veștem. (...) **În tabăra de la Veștem Mihai Viteazul a primit și o solie a conducătorilor cetății Sibiului.**

Din discuții înțelege impasul în care se aflau aceștia și le răspunde: „**Văd că voi vă temeți și de mine și de principele vostru, desigur nu fără pricini. Mă mulțumesc cu făgăduielile voastre, măcar să fiți statornici**”».

Printre puținele lucrări ce prezintă explicit traseul acestuia este cea a istoricului Gernot Nussbächer „**Din cronici și hrisoave. Contribuții la istoria Transilvaniei**”(1987). Reproducem din cap. „**Aspecte ale relațiilor lui Mihai Viteazul cu orașul Brașov**” și „**Un itinerar intrat în istorie: Mihai Viteazul în Transilvania și Moldova**”, itinerarul fiind reconstituit pe zile: « (...) **Cîrța**; Duminică 24 (14) oct.1599 - **Tabără la Cîrța**; Marți 26 (16) oct. 1599 - M.V. sosește la **Tălmaci**; Miercuri 27 (17) oct. 1599 - armistițiu; Joi 28 (18) oct.1599 - **bătălia de la Șelimbăr**; Luni 1 Nov. (22 oct. 1599, 1 nov. 1599-20 febr. 1600 - **Alba Iulia**; Luni 21(11) febr 1600 -M.V. pleacă din Alba Iulia spre Brașov; Joi 24(14) febr.1600 - **Agnita**; (...); 1-15 martie 1600 - Brașov (...); Joi 16 (6) mart. 1600 - **M.V. pleacă din Brașov spre Sibiu**, (...); Duminică 19 (9 mart. 1600 -

M.V. pleacă din Făgăraș spre Sibiu; Marți 21 (11) Mart. 1600 - **Sibiu;** Joi 23 (13) Mart. 1600 - **M.V. pleacă din Sibiu spre Alba Iulia;** (...); Luni 24 (14) apr. 1600 - **M.V. pleacă din Alba Iulia spre Miercurea Sibiului;** (...)). Odiseea lui Mihai Viteazul este puțin cunoscută, realizarea primei uniri a țărilor române asigurându-i ilustra poziție în istoria României, dar și conturarea unui mit, receptat timp de peste patru secole de conștiința publică românească. Istoria a consemnat și reacția de nemulțumire - pe care a avut-o domnitorul, în dialog cu solii împăratului - față de poziția împăratului Rudolf al II-lea: «**Am luat Transilvania punând în joc viața mea; am crezut că împăratul nu-mi va trimite numai laude deșarte, ci steagul împărătesc și scrisoarea lui cu pecete ... iar el îmi trimite ca răsplată trei foi pline de otravă, rușine și ocară** (Hurmuzachi, *Documente*, XIV)».

Comuna Șelimbăr a păstrat activ memoria marelui principe român, în stemă regăsind cele 4 stele - ce indică numărul satelor componente (Șelimbăr, Bungard, Mohu și Veștem) -, două brâuri undate (Cibinul și Sevișul) ce reprezintă hidrografia localităților și personajul ecvestru, ce simbolizează pe marele domnitor român, care a marcat istoria Sibiului - pentru eternitate - prin prima bătălie care a condus la cea dintâi unire a țărilor române. În orașul Agnita - timp de decenii, pe o clădire din centrul localității - a fost expusă o placă memorială la inițiativa Liceului „**Principele Nicolae**”, cu următorul înscris: «**Mihai Viteazul 1593-1601** care a trecut pe aici în 21 febr 1600 stăpânind vremelnice aceste plaiuri ajunse statornicește libere la 1918 când s-a înfăptuit întregirea neamului. (...)». În ultimii ani, placa a fost conservată la Muzeul „**Văii Hârtibaciului**”, în așteptarea unei noi dezveliri publice (!?). Din presa online, aflăm că în diferite județe din țară, există 9 localități, din care 5 sunt numite „**Mihai Viteazul**”, iar 4 - „**Mihai Bravu**”, existând numeroase instituții, locuri și străzi ce poartă numele domnitorului, simbol al unității naționale. Și totuși, ținutul Sibiului a păstrat multe urme ale trecerii domnitorului Mihai Viteazul, o serie de localități cunoscând mari transformări, după scurta domnie a voievodului român.

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-dosarele-patrimoniului-cxxv-cine-vrea-sa-stapaneasca-transilvania-macar-sa-fiti-statornici-e-destul-ca-o-natie-sa-si-aiba-un-loc-pe-harta-lumei-un-itinerar-istoric-168419.html>

În: Tribuna, 10 februarie 2023